

Heders GUIDEN

VAD ÄR HBTQ?

Heterosexualitet - Förmågan att bli kär i, attraherad av eller kåt på personer med annat och/eller motsatt kön.

Bisexualitet - Förmågan att bli kär i, kåt på eller attraherad av människor oavsett kön.

Homosexualitet - Förmågan att bli kär i, kåt på och/eller attraherad av personer av samma kön.

Dessa tre ovan beskrivs i svensk lagstiftning som tre sexuella läggningar.

Queer - Ett brett begrepp som kan betyda flera olika saker men i grunden är ett ifrågasättande av heteronormen. Många ser sin könsidentitet och/eller sin sexualitet som queer. Queer kan inne-bära en önskan att inkludera alla kön och sex-ualiteter eller att inte behöva identifiera/definiera sig.

Transperson - Transperson är ett paraply-begrepp. Med transpersoner menas oftast personer som genom sina könsuttryck och/eller könsidentiteter avviker från könsnormen. Det kan till exempel vara transvestiter, transgendere-rister, dragkings/ dragqueens, transsexuella, intergender och intersexuella. Begreppet är inte tvingande; det står var och en fritt att definiera sig som transperson eller inte.

Transpersoner kan uppfatta sig varandes män, kvinnor, både man/och kvinna eller neutrala, oberoende av om deras biologiska kön och juridiska kön är manligt eller kvinnligt. Transpersoner kan också välja att inte definiera sitt kön alls. Det finns även olika åsikter om fetischistiska transvestiter bör inkluderas i begreppet eller inte.

Att vara transperson har inte något med personens sexuella läggning att göra. Det hänger istället ihop med personens könsidentitet och könsuttryck och hur dessa relateras till personens biologiska kön. Transpersoner kan vara hetero-, homo-, bi- eller asexuella eller definiera sin sexuella läggning på annat sätt, precis som vem som helst.

Transsexuell - En person som upplever sig vara av annat kön än det juridiska kön en tilldelades vid födseln och som har en vilja att förändra kroppen helt eller delvis med exempelvis kirurgi eller hormonbehandling. Transsexualism är en medicinsk diagnos som för vissa innebär ett övergångsstadium tills en har korri-gerat sin kropp. Andra fortsätter att definiera sig som transexuella eller före detta transexuella även efter korrigeringen.

Transvestit - En person som ibland eller alltid, helt eller delvis, ikläder sig eller använder sig av ett annat köns kläder och/eller andra attribut.

Intergender - En person som inte vill inordna sig i den traditionella uppdelningen i enbart kvinnor och män. Någon som identifierar sig som mellan eller bortom könen. Har inte att göra med hur en kropp ser ut, utan vilket kön en känner sig som (könsidentitet).

Cis-person - Cis-person är motsatsen till en transperson. Det är en person vars juridiska kön, biologiska kön, könsidentitet och könsuttryck är linjärt, hänger ihop och alltid har hängt ihop enligt normen. Exempelvis en person som föds med penis, ser sig själv som kille och har könet man registrerat som kön i folkbokföringen. Ordet rör könsidentitet och könsuttryck och har ingenting med sexuell läggning att göra. Cis är latin för "på samma sida".

Tuget från rfsl.se

HEDER

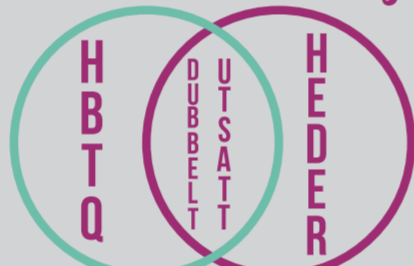
Handlar om hur ett förhållande mellan graden av upplysning och välfärd skapar ett incitament för hur starka hedersnormer blir. Ju mer självständig en individ kan vara i ett samhälle, ju lägre blir konsekvensen och utsippringen av hedersnormer.

Hedern som fenomen finns överallt, men får olika konsekvenser. Samhällen med låg välfärd skapar ett system där individen är underordnad familjen, eftersom familjen är den minsta samhällskroppen. I ett sådant samhälle är familjens rykte hårdvaluta.

I kombination med låg upplysning blir hedersnormen starkare. För att upprätta familjens rykte, heder, skapas kontrollmekanismer. Även förövaren kan vara ett offer.

Regeringens definition;
"När det gäller hedersrelaterat våld och förtryck är kontrollen av flickors och kvinnors sexualitet central och starkt knuten till kollektivet. I hederstänkandet står föreställningar om oskuld och kyskhet i fokus och familjens rykte och anseende ses som avhängigt flickors och kvinnors faktiska eller påstådda beteende. Detta förhållande kan vara mer eller mindre uttalat och kontrollen kan sträcka sig från vardagliga former av begränsningar i flickors och kvinnors liv som berör exempelvis klädval, socialt umgänge och rörelsefrihet till livsval som utbildning, jobb och giftermål och skilsmässa. I sin mest extrema form resulterar hederstänkandet i hot om våld och våld, inklusive dödligt våld. Det hedersrelaterade våldets kollektiva karaktär innebär att det kan finnas fler förövare av båda könen och att offren kan vara både kvinnor och män samt flickor och pojkar. Det kan också innebära att våldet sanktioneras av familjen och den närmaste omgivningen, även av andra kvinnor."

Dubbelt utanförskap

En HBTQ-person som lever i stark hedersmiljö är dubbelt utsatt.

P - I - P

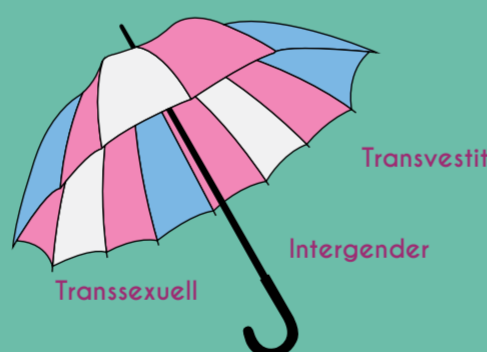
En modell för att förstå sexualitet

Praktik: Vad du gör och vad du har för erfarenheter. Vem har man relation med och vem har man sex med?

Identitet: Vad känner du dig som och vad kallar du dig?

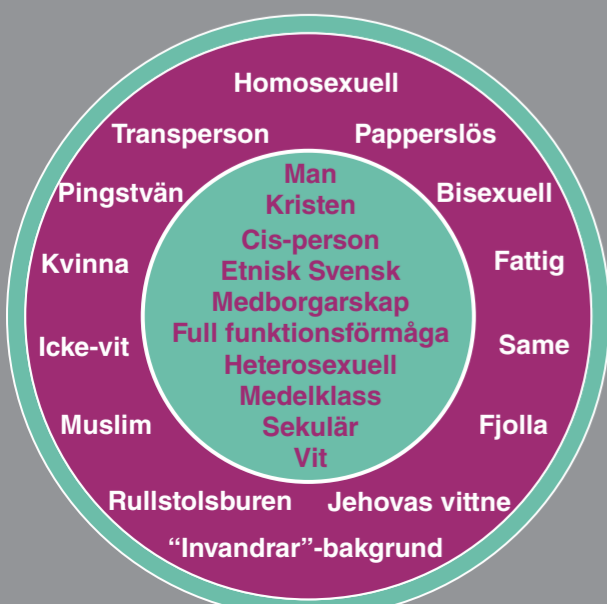
Preferens: Vad gillar du och vad föredrar du?

Transparaplyet

Normsamverkan

{Normsamverkan hänger ihop med intersektionalitet, som innebär hur olika former av diskriminerande maktordningar samverkar i ett samhälle. Könsdiskriminering och diskriminering på grund av härkomst kan samverka och förstärka varandra. Vissa identiteter blir därmed underordnade andra.}

Stuprörsmodellen

{Problem uppstår när hjälpinsatser är strukturerade utifrån att en person är utsatt p.g.a. endast en sak och insatserna är strukturerade som stuprör som aldrig rör vid varandra.

Kombinationen hbtq och heder kan leda till dubbelutsatthet.}

Tips och Råd

ANVÄND INTE "VI" OCH "DEM".

Våga fråga! Bättre att fråga en gång för mycket än en gång för lite.

Våga agera, du kan rädda liv.

Fundera på vilka normer ni har på din arbetsplats.

Om man har separatistisk verksamhet - Ibland måste man exkludera för att inkludera – men man måste veta varför man gör som man gör och vara medveten om konsekvenserna.

Hedersnormer är oberoende av religion, utan är en kulturell fråga som ytterst handlar om maktutövande.

FÖRÖVAREN KAN VARA VEM SOM HELST, TILL OCH MED DEN UTSATTE KAN FÖRTRYCKA ANDRA.

Ställ inte krav på öppenhet.

Var lyhörd. Fråga vad personen vill ha hjälp med och hur pass öppen personen är.

VÅGA BE OM HJÄLP OM DU ÄR OSÄKER PÅ VAD DU SKA GÖRA.

Tvinga inte på dina uppfattningar på den hjälpsökande, låt individen själv få identifiera sig och respektera det.

Var uppmärksam på om någon försvinner vid lov eller annat. Ha rutiner för att hantera detta.

Ta inte för givet att alla kan vara öppna med sin sexualitet, könsidentitet eller kultur.

FÖR MER INFO

RFSL.SE/LINKOPING
LIQUID-LINKOPING.SE
LINKOPINGSTADSMISSION.SE
RFSL.SE/BROTTSOFFER

HEDER.NU
HBTHEREDER.SE
HEDERSFÖRTRYCK.SE

KONTAKT

LINKOPING@RFSL.SE
INFO@LIQUID-LINKOPING.SE
HOSHI@LINKOPING.SE
HBTQ.SKYDDATBOENDE@LINKOPINGSTADSMISSION.SE

BOJ@RFSL.SE
SKANE@RFSL.SE